Nr 1 2022 Årgång 29. Utgiven av Västergötlands spelmansförbund.

Västgöta spelmannen

Innehåll

Årsmöte 2022 ÄNDRAD DAG OCH PLATS!
Varakursen INSTÄLLD!
Medlemsavgift
Några steg vidare...
Boråslagets december
Lygnared goes Töllsjö
En dräkt- dans- och spelman
Utomhuskapellet inomhus
Ornungastämman
Kalendarium

Västgöta spelmannen

Nr 1 - 2022 Årgång 29.
Utgiven av Västergötlands Spelmansförbund

Utkommer med tre nummer per år planerade till veckorna 6, 22, och 41. Material till tidningen sänds, om ej annat anges, till tidningens adress **senast 5 veckor före utgivningsdatum.**

Presstopp för Nr 2 - 2022 är den 24 april 2022.

Annonser kontakta annonsansvarig. **Annonspriser:** Helsida – 1200 kr; Halvsida – 600 kr; 2 sp x 100 mm – 400 kr; 1 sp x 100 mm 200 kr. Medlemmar annonserar gratis.

Tidningens postadress är redaktörens. Artiklar, foton mm sänds via E-post endast till: redaktion@vsf.nu

Redaktionskommittén består av:
Michael Eriksson, **t.f. Redaktör**.
Tövevägen 2, 523 99 Hökerum.
Tel. 073-826 77 21. kalaspaff@icloud.com

Anders Brissman, **även förbundets kassör**, Tibro Tel. 072-528 91 28. kassor@vsf.nu

Ann-Katrin ”Olga” Hellner, Lerdala. **Annonsansvarig**
Tel. 0708-74 44 14.
olga.hellner@gmail.com

Kristin Svensson, Mariestad.
Tel. 070-342 86 25. kristin@fornfela.se

Björn Restin, Nossebro, **Webmaster**
Tel. 073-635 30 93
webmaster@vsf.nu

Ola Wirtberg, Lerdala. **Grafisk form**
Tel: 0708-55 88 23. ola.wirtberg@telia.com

Ansvarig utgivare för Västgötaspelmannen, och Ordförande för förbundet:
Per Oldberg, Borås. Tel. 070-273 83 63.
ordforande@vsf.nu

Förbundets hemsida:
http://www.vsf.nu

Medlemsavgift för år 2021: 350:-/person. Medlem under 18 år 150:-. Enbart prenumeration 100:-/år. **Bankgiro:** 5949-4591.

Tidningen är tryckt på miljövänligt papper vid Etcetera Offset, Borås.

För att du ska få tidningen till rätt adress, meddela eventuell adressändring till förbundets kassör.

Omslagsbild: ”Knallen” Foto: Anna Sigge Med tillåtelse från De sju härадernas kulturhistoriska förening.

Ledare

Så var det dags att starta upp ett nytt spelmansår. Förväntan ligger i luften och vi längtar kanske mer än någonsin på att få komma ut och spela just i år. Det planeras för fullt för stämmor, konserter, kurser, vis- och spelstugor och träffar samtidigt följer vi med spänning vad folkhälsomyndigheten ger för nya restriktioner var fjortonde dag.

Om allt blir som vi tror och hoppas har vi en härlig vår framför oss. Varakursen ställs förvisso in ännu en gång men de senaste åren har visat att blir det inte som vi tänkte, så blir det på något annat sätt och då blir det bra ändå.

Så stäm upp instrumenten, värm upp sångrösten och trampa igång dansfötterna och förbered er på ett år av musik, sång och dans.

Under hösten har konserterna och kurserna levt ett aktivt liv runt om i Västergötland. Ornugnastämman har varit ute på gästspel på olika äldreboenden, Utomhuskapellet har spelat inomhus i Ulricehamn, spelmanslag har spelat och kursen ”Några steg vidare” gick av stapeln i Axvall. Mer om det här kan du läsa om i tidningen.

Det finns även en hel del att se fram emot under det kommande året med Ornungastämmans tio års jubileum, spel- och dansträffen i Töllsjö, Sjövikskursen och mer som du kan läsa om i kalendariumet på sidan 12.

Just nu är vi däremot inne i en period där fysiska träffar ställs in och flyttar över till nätet. Vårt årsmöte hör till det som blir flyttat både i tid och rum. 27 mars 10.00 ses vi på Zoom och gör upp riktlinjerna för föreningens liv och leverne det kommande året. Bra traditioner håller sig vid liv. Iallafall om det finns eldsjälar som Pelle, Inger och Uno som ser till att det hittas nya lokaler när det av olika skäl inte går att vara kvar i den gamla. Dans- och spelträffen som de senaste åren varit i Lyngareds skola flyttar vidare till nya lokaler i Töllsjö. Mer om det går att läsa på sidan sju.

Något som får mig att brinna lite extra för folkmusiken och spelmanstraditionen, är inte musiken i sig, utan berättelserna runt den. De livsöden och historier som följer med i traditionen om varje spelman. På sidan åtta kan du läsa ett långt och härligt personporträtt om en välkänd karaktär i vår samtida spelmansrörelse; dräkt-, dans- och spelmannen Thomas Johansson.

Nu är det dags för mig att spänna upp stråken och sätta mig och spela en stund. Jag skickar en tanke bak i tiden och på vad J.A. Lindell berättade om strängar och tagel; Strängar voro bäst av självdöda lamm. Till stråken fick ej märrtagel brukas; då kunde det ha kommit urin på, som gjorde taglet skört. Taglet kokades nästan i vatten, kammades, sträcktes och spändes. Strängarna bevarades i en uppblåst svinblåsa för att ej torka. Med det i tankarna skickar jag en tacksamhetens tanke till musikaffärer och perlonsträngar, sätter stråken mot strängarna och börjar spela en go trinnpolska.

Gott nytt spelmansår och håll två stråklängds avstånd!

Kristin Svensson

Har du betalt medlemsavgiften!?
Instrumentförsäkringen gäller bara, om du har betalt din medlemsavgift!

Tidigare utgivna nummer av
Västgöta spelmannen
finns att läsa i PDF-format
på vår hemsida
www.vsf.nu

Västgöta spelmannens redaktion 2022

T.f. Redaktör
Michael Eriksson

Kristin Svensson

Björn Restin
Webmaster

Annonsansvarig
Ann-Katrin Hellner

Anders Brissman

Grafisk form
Ola Wirtberg

Styrelsen för Västergötlands Spelmansförbund

Ordförande
Per Oldberg, Borås.
Tel. 070-273 83 63.
ordforande@vsf.nu

Sekreterare och postmottagare
Ewa Harrysson, Tibro
Tel: 0735-39 05 19.
ewa.harrys@outlook.com

Kassör
Anders Brissman, Tibro
Tel: 072-52 89 128.
kassor@vsf.nu

Ledamot, vice ordförande
Lars Persgren, Vårgårda.
Tel. 070-493 12 36
persgren55@gmail.com

Ledamot, vice ordförande
Hampus Borg, Fagersanna
Tel 070-712 33 41
930518habo@gmail.com

Ersättare & Webbansvarig
Björn Restin, Nossebro.
Tel. 073-635 30 93
bjorn.restin@gmail.com
webmaster@vsf.nu

Ersättare
Ola Wirtberg, Lerdala
Tel. 0708-55 88 23
ola.wirtberg@telia.com

Försäkringsansvarig
Anders Utter, Alingsås
Tel. 070-606 20 12
anders.utter@telia.com
Kontakta i första hand via mejl

Valberedningens sammank.
Mikael Pettersson, Ekedalen, Tidaholm
Tel 076-225 44 88
mikael.ambrosius@hotmail.com

Förbundets hemsida
http://www.vsf.nu
Besök även vår Facebooksida!

Kallelse till årsmöte för Västergötlands Spelmansförbund

Söndagen den 27 mars 2022 kl 10.00.

OBS! Ändrat datum!

På grund av det rådande läget med ökad smittspridning så har styrelsen beslutat att genomföra årsmötet 2022 som ett digitalt möte via Zoom.

Detta kommer att gå till så att alla som anmält sin E-postadress till förbundet kommer att få en inbjudan via mail och då också få en länk till mötet. När det är dags för mötet klickar du bara på länken och kommer bli insläppt på mötet.
Detta fungerar både på dator och smartphone.

Har du inte meddelat din E-postadress så gör det med en gång via ett mejl till kassören: kassor@vsf.nu

Årsmöteshandlingarna kommer att finnas som PDF-filer för nedladdning från vår hemsida www.vsf.nu fr.o.m. mitten av februari. Vill du ha handlingarna dej tillsänt i pappersformat, kontakta Per Oldberg.

För mer information om årsmötet:
Per Oldberg, 070-273 83 63, ordforande@vsf.nu
Anders Brissman, 072-528 9128, kassor@vsf.nu
Ola Wirtberg, 0708-55 88 23 eller e-post ola.wirtberg@telia.com

Välkomna!

Varakursen 2022 är inställd!

Tyvärr har vi varit tvugna att ta det tunga beslutet att ytterligare en gång ställa in Varakursen.
Med det rådande smittspridningsläget så ser vi ingen möjlighet att genomföra kursen på ett Coronasäkrat sätt.
Vi undersöker möjligheten att kunna erbjuda ersättningskurser under våren. Detta kommer att medelas till de som anmält sig till Varakursen.

Styrelsen

Julkonsert på Simonsgården

Foto: Björn Restin

Så var det dags för konsert igen på Simonsgården i Ornunga. Peter Fredriksson hade dukat upp med soppa, bröd, kaffe, glögg, kakor och trevligt häng innan konserten.

Denna kväll var det Glöggkompaniet som stog för underhållningen med hjälp av World Sessions som arrangör. Bandet har sin bas i Göteborg men har med sitt nyaste tillskott Davy Garner introducerat det skotska kulturarvet i sin musik. Det blev en trevlig stund med många svenska traditionella jullåtar där kontrabas och slagverk fick till ett gött sväng. Vi fick en härlig suggestiv version av Staffan stalledräng där vi äntligen fick höra säckpipa med sina borduntoner och till och med övertonssång på detta. Även en go version av "Fairytale of New York" som sig bör på en julkonsert.

Foto: Björn Restin

Efter konserten forsatte kvällen med ett jamsession där både Glöggkompaniet och åhörare deltog. En höjdpunkt var tolkning av Amazing grace på spelsåg och säckpipa. Efter detta fick Davy inspiritation och ville lära sig spela såg han med. Han gjorde några tappra försök men det är inte så lätt som det ser ut även om man kan hantera en stråke.

Björn Restin

Dags att tänka på medlemsavgiften.

Nytt år och ny medlemsavgift är det som gäller.

Vi skickar inte ut inbetalningskort i första hand utan litar på att du sköter den saken själv. En del av er har redan betalt avgiften tack vare att Anders Utter, vår försäkringsansvarige påpekade att det är ett krav för att teckna en försäkring.

På baksidan av tidningen står det Ja eller Nej. En fingervisning om avgiften är betald. Dessa uppgifter är cirka två veckor gamla när du får tidningen.

Bankgiro och avgiftens storlek finns att läsa i tidningen på sidan två.

I fortsättningen kommer vi att gallra hårdare bland de som inte betalar avgiften i tid. I våra stadgar står det att medlemsavgiften för innevarande år skall vara betalt senast 30 juni.

OBS Din försäkring kommer inte att gälla om du inte betalt din avgift!!

Kassören

Om olyckan är framme så är det bra att ha Instrumentförsäkring

Foto: Ola Wirtberg

Som **medlem** i ett spelmansförbund som är anslutet till Sveriges Spelmäns Riksförbund (SSR) och som är folkbokförd i Sverige kan du teckna en försäkring till en förmånlig premie för ditt instrument om det skulle skadas eller bli stulet. Försäkringen, som sker i samarbete med Folksam, ger ett mycket gott skydd. Försäkringen gäller hela världen och täcker skada och förlust.

Försäkringen gäller i huvudsak akustiska instrument av alla slag med undantag av orglar, flyglar och pianon, där särskilda försäkringar måste tecknas. Du kan även försäkra fodral, förstärkare och mikrofoner som tillhör instrumentet.

På Västergötlands Spelmansförbunds hemsida http://www.vsf.nu/forsakring finns informationsblad från Folksam.

Om du är intresserad av att teckna försäkring, ta reda på aktuellt försäkringsvärde, kontakta därefter Anders Utter, som hjälper dig att teckna försäkring.

(Är du osäker över värdet bör du först ta kontakt med en yrkesverksam musikinstrumentmakare och göra en försäkringsvärdering.)

Försäkringsansvarig i VSF:
Anders Utter
Tel. 070-606 20 12
anders.utter@telia.com
Kontakta i första hand via mejl

Länkar:
Ansökan som Excel-fil eller som PDF-fil
http://www.vsf.nu/forsakring/

Skadeanmälan (PDF)
http://www.vsf.nu/forsakring/

Länk till Folksam och instrumentförsäkringen för mer information.
www.folksam.se/forbund/sveriges-spelman

”Några steg vidare” Ett kursreferat från Axvalla i november-21.

Med pirr i magen och med stor iver och nervositet gav jag mig iväg på kurs, ”Några steg vidare, del två”. Utan att ha varit med på del ett av kursen, tvekade jag lite inför anmälan. Spel, dans och musikhistoria. Fläckpolskor, trinning, och fallstråk- ord som jag inte kände till- men som väckte mitt intresse. Med bakgrund i musikskolan har jag inga djupa rötter inom folkmusiktraditionen, och den folkmusik jag spelat har jag mestadels lärt mig ifrån noter. Dansa har jag aldrig gjort, mer än buggat några gånger. När tillfälle har funnits har jag gömt mig bakom instrumentet och sagt att jag spelar hellre. Och spelar man så behöver man inte dansa. I mitt stilla sinne så tänkte jag att jag skulle hålla mig till fiolen även denna kurs.

Thomas Johansson och Anita Widell intruerar till dansen. Foto: Michael Eriksson

Första delen av kursen spelade vi och bröt

Foto: Michael Eriksson

ner vad folkmusik är, vad gör musik till folkmusik. Vi tittade på stråkens arbete och insåg att pekfingret är på jobb. Vi lärde oss några polskor och blev medvetna om tonalitet, tempo och stråkens arbete för att få fram rätta känslan.

Andra helgen skulle dansskorna med. Nejdå tänkte jag. Men väl på plats, bestämde jag mig för att ändå anta utmaningen och passa på. När kommer jag nästa gång få möjlighet att testa på och lära mig av de bästa? Så jag dansade i strumplästen.

Det var mycket att ta in. ”Så här gjorde de i den byn”, och ”så dansade mamma”. ”Tänk på detta steget”, ”gör så här”. Ojoj, hur var det nu då? Vilken fot ska först?

Efter första nervositeten hade lagt sig så hörde jag: ”Nej, det spelar ingen roll. Detta är ramen, men gör du inte så -så blir det rätt ändå. Det viktigaste är att fötterna är under kroppen”. Så otrolig fin inställning! Vi har fått receptet för hur polskor har dansats och spelats i Västergötland. Och lärt oss att det inte är viktigt om det är upp- eller nerstråk. Men det ska svänga – och tonen ska vara valformad, ihoptryckt på mitten för att fallstråket ska bli riktigt. ”Gör spelet till ert eget och se till att det går att dansa till. Och då ska det gå fort. I Västergötland går polskorna fort”.

Fläckpolskor dansades till våra låtar och det är därför västgötska polskor går så fort. Många är vi som har hört att vi spelar polskorna för fort, att det inte går att dansa till. Och ja, det kanske inte går att dansa rundpolska till, men det var först på 70-talet som denna dans blev vanlig i våra trakter, spritt och inspirerat ifrån ”folkmusikens mecka” Dalarna. Jag läser i Bygdespelmän i Götaälvdalen att man ibland annat i Ahlafors träffades på bron till gamla fabriken för att dansa. Man ska kunna dansa på en liten plats, på en fläck. Till exempel ska man kunna dans på bordet, det borde vara något att sträva efter.

Vilket underbart gäng med människor jag har träffat under de här två helgerna. Så olika bakgrund in i musiken, några professionella som läst på musikhögskolan och spelat sedan barnsben, någon har börjat spela fiol först efter fyrtio. Men det som förenar oss är glädjen till att ägna hela helger till att djupdyka in i musiken. Som denna kurs med tradition, akademiska begrepp, spelglädje, dans och skratt, med utmaningar för både spelsinne, fingrar, intellekt och fötter, utmanande tankar om tradition och folkmusik. Med fina djupa samtal som börjar i en föreläsning och fortsätter över lunchen och vidare över kvällen.

Gästspelmännen från Alingsås, närmast Per Johansson, Pers Nils Toft, Uno Eliasson och Inger Aronsson Johansson. Foto: Michael Eriksson

Våga utmana dig själv, gå på kurs, lär dig något nytt. Snöra på dig dansskorna, öppna dina sinnen och ha kul!

Heidi Jerkrot

Boråslagets december

Äntligen en vit advent och på julmarknaden i Ramnaparken 4 december dansar barn och vuxna runt granen.

Foto: Britt Josefsson

Spelmanslaget är på plats bland julpynt, hantverk, glögg och lussebullar. Vi spelar i smågrupper runt om i de olika lokalerna. Ganska mycket folk har kommit och samman, stämningen är sådan bara hoppet om en snövit jul kan framkalla. Trots ett visst man- och kvinnofall i laget genomför vi ett rätt bra framträdande i kyrkan, och lyssnar sedan till en fantastisk konsert med den begåvade duon Vågspel. En riktigt fin andra advent.

Foto: Gunnar Olofsson

Lagom till tredje advent samlas delar av spelmanslaget till spelstuga med glögg och pepparkakor. Stämningen blir snabbt hög och spelgruppen från laget kompletteras med några ytterligare deltagare som tagit med sig egna instrument - och dessutom några åhörare som satsar främst på glöggen . Spelstugan gästas av riksspelmannen Peo Österholm, riksspelman på kohorn, som på nyckelharpa lotsar oss genom några Upplandslåtar. "En kväll man inte vill ha ogjord", som någon sammanfattar det.

Gunnar Olofsson

Sjövikskursen 2022

Foto: Daniel Westin

Vill du träffa nya spelkompisar och få en musikalisk upplevelse för livet?

Sjövikskursen är en ungdomskurs från 12 år och uppåt.

Lägret äger rum 25-31 juli på Sjöviksgården utanför Alingsås.

På kursen får du lära dig folkmusik från Västergötland på gehör. Det behövs inga förkunskaper i folkmusik för att delta men man bör ha spelat sitt instsrument i några år.

Tipsa gärna de du tror kan vara intresserade och läs mer på www.vsf.nu/sjovikskursen.

Det finns fortfarande platser kvar

Anmälan: dinkurs.se/sjovik2022

Låtkurs i charmiga Folkets hus i Ulricehamn

Med gott om plats och begränsat antal deltagare arrangerar Studieförbundet Bilda en låtkurs med Jenny Gustafsson.

Kursen som innefattar två söndagar har västgötalåtar på menyn och är öppen för alla som är självständiga på sitt instrument.

När: 6 och 13 mars kl. 10.00 - 17.00

Var: Folkets hus Ulricehamn

Anmälan: josefin.edensvard@bilda.nu

Pris: 800 kr

Lygnared goes TÖLLSJÖ!

Under flera år har denna välbesökta Dans- och spelträff ägt rum en gång per termin i Lygnareds skola, söder om Alingsås.
Nu har teamet ”Pelle, Inger och Uno” av olika skäl behövt byta lokal, och vad kan vara bättre än Töllsjö, nästgårds, en av fläckpolskornas väldokumenterade traditionsorter. Dokumentationen finns bl a i form av en DVD utgiven 2011.

Dans- och Spelsugna hälsas välkomna till IOGT-huset i Töllsjö

Lördagen den 2 april 2022 kl 19:00!

Stort dansgolv i trä och buskspelsplatser på flera ställen.

Ca kl 19:30 dansinstruktion med lokal anknytning (t ex fläckpolska eller engelska)

Utöver instrument och dansskor så medtages eget fika!

Vi skramlar som vanligt till hyran, som vi gjort tidigare i 40 år.

Vi hoppas att pandemin inte lägger krokben för oss! I så fall måste vi avboka. Vi och ni är uppdaterade vad gäller FHM:s restriktioner! Håll utkik på förbundets hemsida en vecka innan för att vara säker. www.vsf.nu

Information: Per eller Inger på telefon 072-5440540 eller 070-0706041, eller pellefiolen@gmail.com. Eller till Pers Nils på telefon 070-3089801, pers_nils@yahoo.se

Vägbeskrivning: Mittemot Töllsjö Kyrka går det in en väg (där Töllsjö skola ligger). Fortsätt några hundra meter och då ligger IOGT-huset på vänster sida i sluttningen. Parkering på höger sida om vägen.

Välkomna hälsar
Pelle, Inger och Uno

Ornungastämman 10 år!

12-14 augusti 2022

Detta måste firas!

Traditionella låtar med storslagna arrangemang, brassektion, stråk, keyboard och komp med bas och slagverk. Karl-Johan Ankarblom, som arrangerar för de stora orkestrarna menocksågärna åker på spelmansstämma, arrangerar för Folk All-in Band.

Ur födelsedagsprogrammet kan nämnas folkmusik-storbandet Folk All-in Band, Jensen & Bugge, Trio Törn, Elias Akselsen och Västra låtverkstan. Dessutom blir det en rad workshopsoch fortsättning på Marit Vestrums låtkurs med musik från resandetraditionen.

Ornungastämman arrangeras av Svältornas fornminnesförening tillsammans med Västergötlands spelmansförbund med stöd från både lokala sponsorer, kommun, region och kulturråd. Totalt brukar ca 50 funktionärer hjälpas åt att göra denna helg till en musikalisk höjdpunkt, vill du vara med i ett driftigt och socialt funktionärsteam så finns det alltid plats till fler funktionärer!

Ornungastämman har under pandemin bjudit på corona-anpassade konserter, workshops och en mängd framträdanden på traktens äldreboenden.

Huruvida buskspel, matservering och campingliv kommer vara möjligt sommaren 2022, det återstår att se.

Låt oss hoppas på det bästa!

www.ornungastamman.se

Folk. Nu!

Den 18 februari lanserar Riksförbundet för Folkmusik och Dans, RFoD, en ny portal för folkmusikevenemang i hela landet. Vi hoppas du hittar många fina konserter och dansevenemang att gå på.

I portalen Folk.nu kan du som arrangerar lägga upp evenemang, sidans innehåll bygger vi tillsammans. För att anmäla dig till workshop kring sidans funktioner håll utkik efter aktuella och kommande tider på www.rfod.se

Vi hälsar nya medlemmar välkomna

Namn	Ort
AnnBlomqvist	Göteborg
Vidar Hedtjärn Swaling	Stockholm
Jan-Olof Karlsson	Dingle
Pierina Ligander	Lund
Regina Månd	Göteborg
Dan Sjöstedt	Göteborg

Sätt ditt avtryck på tidningen! Redaktionen vill ha bildförslag till nästa framsida!

Thomas, en dräkt- dans- och spelman.

”Jag är lite sådan, att jag ser inga svårigheter i att försöka.”

Det är söndag, och laget kommer som vanligt till lokalen på Sjöbo i Borås för att öva. Där sitter Thomas och leder oss genom vår repertoar. Dansant och bra, oavsett om det är en fläckpolska från Töllsjö, en polska från Uppland eller från Boda i Dalarna. ... Jodå vi har ju tre spelledare till som avlöser ibland, Gunilla Ryd-Walöen, Lars Kilborn och Jan-Eric Beckman – ej att förglömma... Men nu handlar det om Thomas som är vår ledande spelledare över tid. På konserterna brukar publiken ofta önska en dräktkavalkad, och självklart guidar Thomas lika säkert även denna. På de lekstugor eller dansgig vi spelat på vet Thomas vilka låtar som lämpar sig för just de som är där för att dansa just då.

Thomas Johansson som knalle i Ramnapaarken. Foto: Anna Sigge. Med tillstånd av D7kh.

Så vem är Thomas Johansson egentligen?

Jag måste ju som ordförande för det lag han är spelledare för och som t f redaktör för Västgöraspelmannen passa på att intervjua honom! Jag ringer upp några dagar före jul.

Thomas! Vad var det som fick dej så intresserad av den folkliga kulturen?

”Jag är född 55 och uppvuxen på Tullen, en stadsdel i Borås. Och jag har väl alltid varit fascinerad av Ramnaparken från det jag var barn då vi var där ock lekte i den där labyrinten eller trojaborgen som den också kallas. Och kring husen. Jag har sedan tidigt varit fascinerad av musik, textil och hantverk. Min mamma Gunborg gjorde ju våra kläder när jag var barn. Hon var i tekoindustrin innan jag föddes, men sedan var hon hemma och tillverkade alla kläder åt oss så jag lärde mej av henne när jag var barn. Via min mamma och min mormor lärde jag mej sy och tillverka saker”.

Som vuxen har Thomas gått en del kurser i bl a dräktsömnad och han hade en gång tänkt att utbilda sej till skräddare, men det var svårt att leva på så han valde vara kvar i sitt yrke som pedagog, förskollärare och skolledare.

Men innan dräktsömnaden och folkdräktsintresset kom musiken?

”Jag har ju alltid spelat, sedan jag var barn. Min mormor hade piano på första våning och på andra våning stod det en tramporgel, och då vi besökte henne så ... för det första skulle man ju hälsa och va trevlig ... men jag har ju en storebror Roger också, så det var till att snabbt som en vessla komma först till pianot, annars så fick man ta tramporgeln. Vi fick ju turas om men man ville ju alltid ha pianot först. Musiken har jag också efter mamma. Hon spelade piano på gehör, vad som helst. Hon bara satte sig å spelade, tvåhändigt, det bara var så. Sedan började jag ju musikskolan med att spela blockflöjt några år, och sen bestämde vi oss, jag å brorsan, för att vi ville spela gitarr, så då fick vi var sin gitarr som mamma var med oss och köpte. Men när det var dags att gå till musikskolan så ångrade vi oss men det var inte lönt att säga det hemma. Har vi anmält oss så har vi. Ja du vet hur barn är, det finnas alltid annat man vill göra. Men jag är tacksam för att hon stod på sig. Och då fick man ju lära sig att spela klassiskt. Sedan en sommar, jag var nog 11 år, så hade vi en stuga ute på landet och där träffa jag å min bror en tjej som hette Ingalill som spelade gitarr, självlärd. Hon lärde oss att fingerkompa med tre ackord så då lärde vi oss efter henne. Vi hade några låtar tillsammans och vi sjöng. Så en dag frågade min pappa Rune om vi kunde spela på ett årsmöte på bostadsrättsföreningen och det gjorde vi. Det var jag, min bror och Ingalill. Med tiden kom det med några fler så vi bildade ett dansband som vi kallade för Rifflers.

Vi la ner dansbandet 1978, då gick jag den utbildning jag hade tänkt till förskollärare. När jag blev färdig med utbildningen så hade jag rätt så mycket tid över och fick se en annons i Borås Tidning om att bygga nyckelharpa. Jag har ett minne från köket hemma som barn, när jag lyssnade på ”Det ska vi fira” på radion och jag hörde Erik Sahlström spela nyckelharpa. Det var väldigt vackert så det fanns i mitt bakhuvud, så när jag sedan träffade kursledaren Ulf Lindén så blev jag helt salig på nyckelharpa. Jag började bygga på hösten -80 och var klar på våren -81 och började spela. På hösten gick jag med i Borås spelmanslag.”

Så kom dansen, och dräkten...

”Ja dansen kom också tidigt via gammeldanskurser och modernare dans, bugg osv. Så gick jag med i Borås hembygdsgille och börja med dansen där. Sen tänkte jag att ska man vara på sånna där spelmansstämmor så måste man ju ha en folkdräkt så då gick jag på kurs och sydde en sådan. Det ansågs av vissa vara på gränsen till töntigt men, jag ville ha det. Jag tycker det är vackert och sådan är jag att har jag ett intresse så nördar jag ner mej i det ordentligt.”

I de sammanhangen 1981...

”så träffade jag Ingrid (Strömvall 1950-2015. Se VS nr 3-15). I spelmanslaget kom hon också med tidigt och vi hade många gemensamma intressen. Vi var väl ihop som par från -83. På den tiden hade Inger Aronsson Johansson, Pelle Johansson och Uno Eliasson från Alingsås (se Hedersmedlemmar i VS nr 2-18 samt annan art i detta nr), startat dans- och spelträffar först i Brobacken, sedan andra ställen som nu de senaste åren i Lygnared utanför Alingsås. Jag och Ingrid åkte dit och träffade Gert och Ingela Eriksson från Skallsjö spelmanslag, som var duktiga dansare. Det är Gert som lärt mej å dansa fläckpolskor. Jag såg ju hur dom gjorde och minns att t ex i Floda Lada vid ett tillfälle blev jag alldeles fascinerad av hur de kunde dansa där. På andra kurser lärde jag mej sedan dansa polskor från andra håll. Ingrid kom från Eda i Värmland

och hon vurmade särskilt för polskorna. Hon kom till Borås -78 och fick jobb som hemslöjdskonsulent här".

Ni har ju också gjort en film, en DVD om Fläckpolskor från Södra Västergötland! Hur kom den till?

"Vi är en grupp intresserade spelmän och dansare som vill sprida kunskap och färdigheter om fläckpolskan. Gert och Ingela gjorde en film om Töllsjöpolskan. Och Anita och Roland Widell var bestämda om att inte göra några uppteckningar utan vi skulle också göra en film där vi även visade gammalt material. Det finns jättemycket gammalt filmmaterial som man någon gång borde titta närmare på, kanske på en kurs. Bara en bråkdel av det gamla filmmaterialet är med på vår film och i den är det även med våra tolkningar av danserna så det är fritt fram för var och en som är intresserad att kunna tolka det med sin egen kropp och förmåga. Det var ju så det var förr. Man får använda den förmågan en har, precis som spelmännen gjorde förr. Och det var ju som dansarna också gjorde. Förutom oss nämnda så är också Tomas och Karin Lindblad och Pers Nils Toft med på filmen."

Thomas Johansson och kursledaren Billy Lätt i dansens glada virvlar tillsammans med Susanne Lind och Olga Hellner. Foto Michael Eriksson.

Du sitter väl med i något motsvarande Zornkommitten också, för dans?

"Ja jag blev invald 2019 till bedömningsnämnden för Polskemärket. Men vi har ju inte kunnat ha någon uppdansning sedan dess p g a pandemin. Så det är först nu till nästa sommar som det är på gång. Då har jag ett särskilt ansvarsområde, den sydvästra delen av Sverige, Värmland, Dalsland, Bohuslän och Västergötland. Det är i folkdansringens regi och det sker i Jämtland eller Dalarna vartannat år."

Du sysslar ju med annan musik också? Lekar och showande!?

"Ja just nu håller jag ju på med ett countryband, Honky Tonk Swedes, ihop med brorsan och vår kusin Sören .... Men showande? ... Jo förresten, det har jag faktiskt gjort! När det var kommundelar i Borås stad så hade vi en verksamhetschef som tyckte om att skriva revy och han satte upp en revy som vi rektorer gjorde under flera år. Den blev bara större å större så till slut så underhöll ju vi hela kommundelen med en revy i 2 dagar. Så därifrån kommer den biten."

Och så har du varit engagerad i VSF också?

"Ja bara i valbered-ningen några år på 2000-talet. Det var väl svårt att få ihop en valberedning, så då kunde väl jag göra det. Och då var Ingrid med i styrelsen några år fram till året då hon dog 2015."

Du och Anita Widell har varit med och hållit i fläckpolskedansen under Billy Lätts Axevallakurser "Ett steg vidare" hösten 2019 och nu 2021. Har du några reflektioner kring detta?

"Spelet, och dansen, utvecklades mycket från första till andra kurstillfället. Kan man hålla i den utvecklingen, spelsättet och spelformen, så finns det större chanser att fläckpolskorna överlever. Dialekten helt enkelt. Det är lätt hänt att en bara "spelar fort" men det är inte fort det handlar om utan en rytmik och teknik som måste finnas för att det skall bli det rätta svänget. Det känns ju ganska lovande när det var så många intresserade med på kurserna.

Jag skulle vilja säga så här, -både inom musiken och dansen, även om folkdräkten, så kan man ha en yttre ram, och inom den ramen kan du samla kompetens och kunskap och färdigheter, och då kan du göra nästan vad som helst inom den ramen, inom det kulturuttrycket du håller på med. Så tänker jag om dansen, så tänker jag om musiken, och runt dräkten, så jag har ju tagit mej ganska stora friheter kring folkdräkten som "dräpo" (dräktpolisen) kanske inte skulle gilla men eftersom jag kan det jag kan inom det området så har jag ju möjlighet att laborera med det. Jag tänker ofta så, jag lägger en ram och i den befinner jag mej eller utövar jag mitt."

Så hur blir det nu för dej Thomas när du går in i helpension?

"Det blir väl folkmusik, dräkt, dans, country, och jag har skaffat en kolonilott! Jag har mycket efter min mamma, pappa och mormor inte minst även med odling. Och jag är lite sådan, att jag ser inga svårigheter i att försöka."

Lycka till och God fortsättning på 2022 Thomas!

Michael Eriksson

Låtlaget Skövde

En mycket decimerad skara på Låtlagets första träff 2022. Fr.v. Maria Karlsson, Anette Hultman och Lars-Erik Lindqvist. Foto: Ola Wirtberg

Under hösten har Låtlaget äntligen kunnat träffas mer regelbundet än tidigare sporadiska träffar under pandemin. Vi han med sex träffar innan jul och vi har varit en mindre grupp som kunnat ses med Coronasäkert avstånd. Tanken är att kunna fortsätta på liknande sätt nu i vår. Vi ses varannan torsdag i Folkdanslagets lokaler i Lunden och spelar några timmar tillsammans med lite avbrott för fika naturligtvis. Sakta men säkert bygger vi upp en gemensam repertoar och spetsar på att få spela till dans framöver. Trevligt att äntligen va i gång.

Ann-Katrin "Olga Hellner

Utomhuskapellet på inomhusturné i Ulricehamn

Utomhuskapellet (Jenny Gustafsson, Per Oldberg och Anna Mogren) bildades 2020 som en Corona-anpassad möjlighet till livemusik för äldre. Repertoaren består av kända julvisor sammanflätade med västgötska traditionella spelmanslåtar. Spelmännen stod 2020 utomhus och publiken satt innanför öppnade fönster eller uppställda altandörrar, men nu funkar det att stå inomhus.

I mellandagarna 2021 såg Ulricehamns Sparbank och Sparbanksfonden Ulrica till att alla Ulricehamns kommuns samtliga fem äldreboenden fick besök av Utomhuskapellet. Det bjöds på allsång, interaktion, igenkänning, önskesånger och musikaliska överraskningar.

Varje boende avgjorde upplägget; på något ställe blev det flera mindre konserter och på andra ställen passade det bättre med en lite längre konsert med större publik. Totalt gjordes tio konserter på två dagar!

Syftet med turnén var att skapa många små stunder av musikglädje. Att musik berör på djupet och väcker starka, varma känslor och minnen råder det inga tvivel om. Skratt och sväng varvades med rofylld eftertanke, och ibland kom till och med tårar.

Ulricehamns Tidning skriver att Camilla Karlsson, aktivitetssamordnare på Hökerumsgården, beskriver upplevelsen som magisk. Sådana här upplevelser betyder oerhört mycket för de boende. Det innebär en glädje som de bär med sig, länge. Det är sådant som de berättar om för sina anhöriga senare. Även för de som är dementa kan musikupplevelser ha en stark och positiv betydelse. Vi ser att vi kan nå dem med musik, säger Camilla Karlsson.

Anna Mogren

Ornungastämmans gästspel

Om inte publiken kan komma till Ornungastämman, får Ornungastämman komma till publiken. Så enkelt kan det vara om man vill nå folkmusik-visintresserad publik som av olika skäl inte kan besöka kulturevenemang utanför sin bostad.

Sagt och gjort, i december 2021 fick vi den stora glädjen att besöka fem olika äldreboenden i Vårgårda och Alingsås kommuner, i sammanlagt sex konserter. Det blev härliga möten med glada och nyfikna åhörare: ”Jaså, kommer ni från Ornungastämman, ja, den har vi hört talas om”. ”Ja, det har vi läst om i tidningen” osv. Det var riktigt roligt att förstå att stämman/festivalen var känd även hos denna målgrupp!

Till dragspel, fiol, gitarr och bastuba bjöd vi på mestadels kända sånger och melodier: svängiga schottis- och valsrytmer i sånger av Ramel, Olrog och Dahlquist med flera varvat med julsånger och spelmanslåtar. En del önskemusik blev det också och mycket glädje, skratt och berättande ihop med denna underbara publik.

Handsprit, munskydd och på ett boende, spel bakom en stor plexiglasskiva, lyckades inte förstöra musikglädjen under konserterna!

Nu hoppas vi på ett fantastiskt härligt spelår 2022 för oss alla!

Björn Restin & Sabina Henriksson

Femton år var jag

efter Emma Johansson, Vinköl — uppteckned av Nils Stålberg

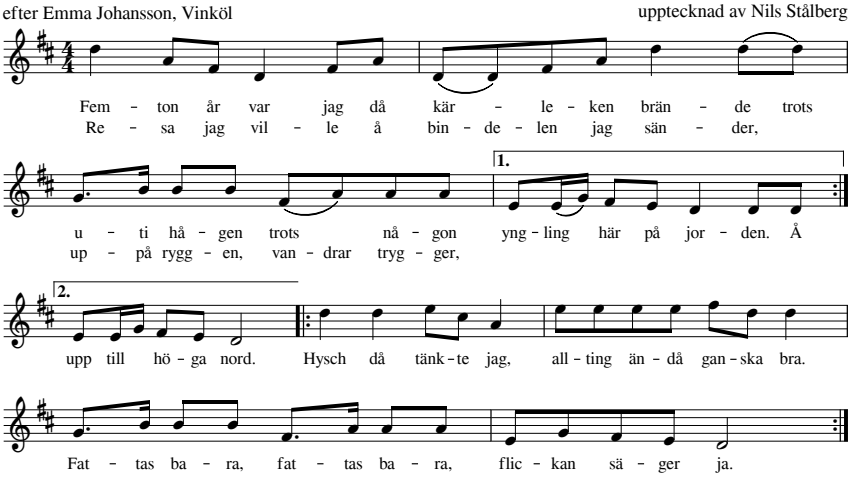

Visan är uppteckned av Nils Stålberg och finns med i Stålbergssamlingen (s.58) utgiven av Västergötlands spelmansförbund 1990. Visan är uppteckned efter Emma Johansson (1873-10-09--1951-06-09), Råhall, Vinköl. Syster till Klas Johansson (1868-06-09--1948-08-02). I de flesta av Stålbergs uppteckningar står texten inte i noten så även här. För att få in texten i noten har jag fått göra ett par korrigeringar. Sista noten i första reprisen, takt fyra, står som en halvnot. Jag har gjort om den till en fjärdedel och två åttondelar för att få med upptakten. I takt sju har jag ändrat från två fjärdedelar till fyra åttondelar på orden ”allting ändå”.

Kristin Svensson

Till minne
Tingsta Lasse
1946-2021

Tingsta Lasse var kanske inte så känd i vårt förbund, men välkänd och nu så saknad av väldigt många. Denne spelman träffade jag första gången -76 då jag luffat från Delsbo till Bingsjöstämman. Lasse lämnade ingen oberörd med sin värme, humor, musikalitet, sång, mångінstrumentalitet, konstnärlighet, och lingvist till fulländning. De dikter och mustiga skrönor han under bl a hösten-21 la ut på Facebook lämnade inget öga torrt efter skrattsalvorna. Fasen va jag saknar dej, å vi har ändå inte setts sedan kanske drygt fem år tillbaka... Vi är många som kommer minnas dej där ute, länge, länge. I nr 4-15 av Västgöta-spelmannen hade vi med en dikt av dej, som vi nu repriserar till Er läsare!

Bingsjö-83

En morgonvind drog sakta över fälten
på Bingsjöstämman nittonhundraåttiotre
Den rörde lätt i dukarna på tälten
och allt var tyst och ingen människa att se

Så ljudlöst stor steg solen över skogen
och skuggor djupnade där ingen sol kom åt
Av sol i morgondagg var luften mogen
och söt och klar av nattens stilla himmelsgråt

Där satt jag stum och ensam just för stunden
med tusen trolska polskor i min trötta kropp
och följde solens gång på himlarunden
Så plötsligt, en fiol, som ystert spelar opp

Ger märkligt liv åt platsen, nyss så öde
då tältens blixtlås sjunger, mänskor tumlar ut
Upp flyger låtar ifrån Fors och Stöde
Från Rättvik, Boda och från Småland söderut

Då, när jag hör att låtarna fått fäste
och ständigt nya strömmar till
Då vill jag sova, drar emot mitt näste
Och stämman lever vidare vad än jag vill

Tusen tack Lasse.

Michael Eriksson

SVERIGE
PORTO BETALT
B

Västgöta spelmannen stämmer av med...

Namn: Peter Fredriksson

Hemvist: Simonsgården, Ornunga.

Vad fick dig att engagera dig i folkmusiken: Att det blev folkmusik beror på att Jenny Gustfsson bodde hos mig under de första Ornungastämmorna, hon inspirerade mig till att bygga om oanvända utrymmen till studio och konsertlokaler. Det är kul när det händer något. Så jag bygger om och till efter de önskemål och behov som uppstår. 2021 byggde jag bl.a.

Vedscenen. Jag vill att det ska vara enkelt och spartanskt, bygga roliga och fina platser att vara på och folk verkar gilla det jag gör. Till Ornungastämman 2022 planerar vi en Bönscen. Så har jag även en bastu på gång nere vid sjön, den ska vara tillgänglighetsanpassad.

I år har jag haft ca 600 personer som bott över hos mig under året. Det är väldigt kul med allt som händer, särskilt kursverksamheten med ungdomar.

Vad gör du när du inte är arrangör: Jag är snickare och tar de jobb som trillar in. Just nu så jobbar jag på ett snickeri i Magra.

Kolla i adressfältet ovan!

Står det ett ”Ja” efter adressen så kan du lugnt bläddra vidare i tidningen. Står det däremot ett ”Nej”, då får du omedelbart se till att betala in din medlemsagvift! För du vill väl inte vara en smygläsare?

Kalendarium

Folkmusikkaféet Allégården kan i nuläget inte genomföra några danskvällar och arrangemangen kommer att genomföras som konserter.

För vidare info kolla reskpektive arrangörs hemsida.

12-13 februari
Varakursen **INSTÄLLD**

18 februari
Folkmusikkaféet Allégården
Jenny Gustafsson & Hans Kennemark
folkmusikkafeet.se

25 februari
Folkmusikkaféet Allégården
Tuultenpesä
folkmusikkafeet.se

6 mars
Låtkurs i Ulricehamn
se sid. 6

11 mars
Folkmusikkaféet Allégården
Ola Bäckström & Per Gudmundsson
folkmusikkafeet.se

13 mars
Låtkurs i Ulricehamn
se sid. 6

18 mars
Folkmusikkaféet Allégården
Mats Berglund & Zara Helje
folkmusikkafeet.se

25 Mars
Folkmusikkaféet Allégården
Maria Röjås
folkmusikkafeet.se

27 mars
VSF Årsmöte, genomförs i digital form. Se sid 3

1 april
Folkmusikkaféet Allégården
Kongero. folkmusikkafeet.se

2 april
Dans- och spelträff i Töllsjö
Kl 19:00. Medtag fika.
Information: Per eller Inger på telefon 072-5440540 eller 070-0706041,
eller pellefiolen@gmail.com.
Eller till Pers Nils på telefon 070-3089801,pers_nils@yahoo.se
Se annons på sid 7.

8 april
Folkmusikkaféet Allégården
Kuling, Västanvinden Duo, Magdalena Eriksson & Isak Erikdsson. folkmusikkafeet.se

24 april
PRESSTOPP VS 2-2022

29 april
Folkmusikkaféet Allégården
Ellika Frisell & Emma Ried

Vecka22
Västgöta spelmannen
ligger i din brevlåda

31 juli
Spelträff i Balteryd, Tibro

6 augusti
Odensåkerstämman

12-14 augusti
Ornungastämman se sid. 7
ornungastamman.se

20 augusti
Borås stämman

Med tanke på de omständigheter vi nu lever i gör att förutsättningarna för arrangörerna kan ändras.

Så håll koll på respektive arrangörs hemsidor eller kolla av per telefon vad som gäller innan du ger dig iväg på spelträffar, stämmor eller andra evenemang.

Var rädda om er och bry er om varandra!

hälsar Redaktionen

Returadress: Västergötlands Spelmansförbund, c/o Anders Brissman, Västra Långgatan 93 B, 543 33 TIBRO